

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 2/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 maj 2007 en proposition med förslag till lag om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns (RP 5/2007 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Ismo Mäenpää, finansministeriet
- enhetschef Reijo Lahtinen, inrikesministeriet, staben för gränsbevakningsväsendet
- överkommissarie Mia Poutanen, inrikesministeriet
- underrättelsechef Sami Rakshit, Tullstyrelsen.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av
— justitieministeriet
— dataombudsmannen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns. Genom lagen utfärdas nationella bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur ge-

menskapen och som bl.a. gäller sättet för anmälan av kontanta medel, den behöriga myndigheten och dess befogenheter samt påföljder vid underlåtenhet att fullgöra anmälningsplikten.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 15 juni 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lagen bygger på Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2005 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen (nedan förordningen). Varje fysisk person som reser in i eller ut ur gemenskapen och

medför kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro är enligt förordningen anmälningspliktig. Några begränsningar för att föra in i eller ut ur gemenskapen kontanta medel sätter fördraget däremot inte. Den avses vara ett komplement till EU:s direktiv om penningtvätt

(91/308/EEG) som föreskriver om en gemenskapsmekanism för att förebygga penningtvätt genom övervakning av transaktioner som utförs bl.a. genom kredit- och finansinstitut.

Förordningen lämnar medlemsländerna fria händer i vissa frågor. I den föreslagna lagen utfärdas följaktligen kompletterande nationella regler om t.ex. anmälningsförfarandet, den behöriga myndigheten och dess befogenheter samt påföljder vid underlåtenhet att fullgöra anmälningsplikten. Utan bestämmelserna kan förordningen inte börja tillämpas från och med det i förordningen angivna datumet 15 juni 2007.

Enligt förordningen är medlemsstaternas tullmyndigheter eller alla andra myndigheter som har bemyndigats av medlemsstaterna att tillämpa förordningen behöriga myndigheter. I 2 § i den föreslagna lagen föreskrivs det att tullverket är den behöriga myndighet som avses i artikel 2 i förordningen. När gränsbevakningsväsendet handhar tulluppgifter är även det behörigt.

Utskottet föreslår att den föreslagna 2 § kompletteras med att även polisen är behörig myndighet när den handhar tulluppgifter. I statsrådets förordning om gränsövergångsställen samt om fördelningen av gränskontrolluppgifter vid dem (652/2005) är gränskontrolluppgifterna uppdelade mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och tullens. Enligt 11 § 1 mom. i statsrådsförordningen sköter polisen gränskontrollen av passagerarflygtrafiken vid flygplatserna i Halls, Jyväskylä, Kauhava, Kuopio, S:t Michel, Nyslotts, Tammerfors-Birkala, Uttis och Varkaus. Därtill föreskrivs i 2 mom. i samma paragraf att gränsbevakningsväsendet, polisen och tullens i särskilda fall kan komma överens om att gränskontrolluppgifterna sköts på ett sätt som avviker från 1 mom. På en del av de ovannämnda gränsövergångsställena har tullens inte ordnat med någon gränskontroll utan där har polisen hand om tullens uppgifter när så behövs. Den föreslagna 2 § kräver alltså en komplettering på denna punkt.

Av förslaget ovan följer att även 5 § 2 mom. och 6 § 1 mom. behöver kompletteras med de tjänstemän inom polisen som har rätt att besluta om den kroppsvisitation respektive det omhän-

dertagande som avses i lagrummen. Utskottet föreslår att beslut om åtgärderna får fattas av en polisman som tillhör befälet på samma sätt som i fråga om beslut om kroppsvisitation enligt 15 § i tullagen (1466/1994).

Kompetensfördelningen ovan påverkar inte polisens, tullens och gränsbevakningsväsendets (PTG-myndigheternas) administrativa och straffrättsliga uppdrag eller befogenheter i övrigt.

Under expertutfrågningen betonades särskilt brottsbekämpningsaspekten och påpekades att alla PTG-myndigheter borde betraktas som behöriga myndigheter i lagen utan uppgiftsbegränsningar.

PTG-samarbetet har en framträdande roll i brottsbekämpningen, menar utskottet och konstaterar att andra länder tagit efter den finska samverkansmodellen. Men samtidigt vill utskottet framhålla vikten av att den föreliggande lagen träder i kraft med det snaraste. Enligt information till utskottet håller man på med att bereda en proposition med förslag till lag om samverkan mellan polis, tull och gränsbevakningsväsendet vid brottsbekämpning. Ett lagförslag om nationellt genomförande av det tredje penningtvättdirektivet är också under beredning. Utskottet menar att man exempelvis i de sammanhangen kunde göra en övergripande bedömning av om PTG-myndigheternas befogenheter är adekvata och hur väl de fungerar, inbegripet den nu aktuella övervakningen av medförda kontanter.

Artikel 5 i förordningen handlar om registrering och bearbetning av information. Artikel 6 och 7 har regler för informationsutbyte medan artikel 8 bl.a. föreskriver om de bestämmelser om skydd för personuppgifter som ska iakttas när uppgifter meddelas. I lagförslaget har 7 § bestämmelser om registrering av information och informationens offentlighet och 8 § om utlämnande av information. I 7 § 3 mom. ingår en informativ hänvisning till personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, båda tillämpliga som allmänna lagar. Utskottet föreslår för tydlighetens skull en komplettering av 7 § 3 mom. där som tillämpli-

ga särskilda bestämmelser även beaktas de ovan nämnda bestämmelserna om behandling och offentlighet i fråga om personuppgifter och annan information i förordningen och i det nu aktuella lagförslaget.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 15 juni 2007, alltså vid samma tidpunkt då förordningen börjar gälla. Men med iakttagande av normal praxis föreslår utskottet att ikraftträdandedatum i 10 § lämnas öppet.

Utskottet skyndar på allmänna råd gällande bl.a. de anmälningar transitpassagerare i flygtrafik ska göra.

Lagstiftningen om anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel kommer enligt propositionen inte att få särskilt stora konsekvenser. Trots det finns det skäl att hålla ett öga på de ekonomiska och personella effekterna, menar utskottet.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Lag

om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
(Som i RP)

2 §
Behörig myndighet

Den behöriga myndighet som avses i artikel 2 i förordningen är tullverket. När *polisen och gränsbevakningsväsendet* sköter tulluppgifter är även *de behöriga*.

3 och 4 §
(Som i RP)

5 §
Granskningsrätt

(1 mom. som i RP)

För kontroll av att anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 i förordningen har fullgjorts har den behöriga myndigheten rätt att utföra också annan kroppsvisitation än sådan som avses i 1 mom., om personen på sannolika skäl misstänks för att inte ha fullgjort anmälningsskyldigheten enligt artikel

3 i förordningen. Beslut om åtgärden fattas av den tullman som har rätt att besluta om kroppsvisitation enligt 15 § i tullagen, *en polisman som hör till befälet*, en anhållningsberättigad tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet eller en gränsbevakningsman med minst majors grad. I övrigt iaktas i tillämpliga delar vad som i tvångsmedelslagen (450/1987) bestäms om kroppsvisitation.

6 §

Rätt till omhändertagande

Den behöriga myndigheten har rätt att kvarhålla och omhänderta kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen, om anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 i förordningen inte uppfylls och om åtgärden är nödvändig för utredning av om det med stöd av annan lagstiftning finns anledning att vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen. Beslut om åtgärden fattas av den tullman som har rätt att besluta om kroppsvisitation enligt 15 § i tullagen, *en polisman som hör till befälet*, en anhållningsberättigad tjänsteman vid

FvUB 2/2007 rd — RP 5/2007 rd

gränsbevakningsväsendet eller en gränsbevakningsman med minst majors grad.
(2 mom. som i RP)

7 §

*Registrering av information och informationens
offentlighet*

(1 och 2 mom. som i RP)

Om inte annat föreskrivs i den i 1 § nämnda
förordningen eller i denna eller någon annan
lag, tillämpas på de uppgifter som avses i denna

lag personuppgiftslagen (523/1999) och lagen
om offentlighet i myndigheternas verksamhet
(621/1999).

8 och 9 §
(Som i RP)

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den (utesl.) 200 .

Helsingfors den 25 maj 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
vordf. Tapani Mäkinen /saml
medl. Maarit Feldt-Ranta /sd
Rakel Hiltunen /sd
Heli Järvinen /gröna
Oiva Kaltiokumpu /cent
Elsi Katainen /cent
Timo Korhonen /cent

Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Unto Valpas /vänst
Tuula Väättäinen /sd
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.